

Església de Santa Magdalena

Talamanca

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: carretera BV1221 Terrassa-Navarcles km 28,7 , 08279 Talamanca
Emplaçament Al km 28,7 de la carretera BV1221 Terrassa-Navarcles, a mà dreta dalt d'un turó.

Coordenades:

Latitud: 41.73753
Longitud: 1.94053
UTM Est (X): 411897
UTM Nord (Y): 4621177

Classificació

Número de fitxa 08277-3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Es fa palès un evident estat d'abandonament. L'edifici està ruïnós malgrat conservar part del seu parament. Durant molt de temps, l'església ha estat amagada i oblidada entremig del bosc, avui cremat, fet per el que aquesta ha retrobat el protagonisme perdut.
Protecció Inexistent
Número inventari IPA (Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya) Núm.17243
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 006A00036
Autoria de la fitxa Quim Serdà Manau

Descripció

L'edifici, actualment abandonat, és una església romànica tardana, obra probablement a la primera meitat del segle XIII. Es tracta d'una construcció senzilla i humil, que segueix el pla tradicional d'una nau capçada per un absis semicircular orientat a llevant. Els seus murs són llisos i no tenen cap mena d'ornamentació. Al centre de l'absis hi ha una finestra rematada amb arc de mig punt adovellat. El portal primitiu, que ara resta mig tapiat, és situat al capdavall del mur de migjorn i és coronat amb un arc de mig punt fet amb dovelles. Posteriorment aquesta capella fou ampliada amb un cos d'edifici que l'engrandí per la banda de ponent, on hi ha un altre portal que reemplaça l'anterior, el qual fou inutilitzat. L'edifici, a més de l'ampliació, mostra senyals evidents d'haver estat transformat i reestructurat, la qual cosa, probablement, devia succeir quan hom li adossà el cos d'edifici al·ludit, el qual es relaciona amb la capella mitjançant el portal però sense unificar-s'hi plenament, tot semblant un edifici independent. Pel que fa als paraments interiors encara resten unes grans plaques de guix encastades a les parets. Per altra banda, l'absis, inicialment cobert, segurament amb volta de quart d'esfera, ara admet una volta de mig punt revestida amb guix. Tanmateix la coberta de la nau que, quan fou erigit el temple devia ésser de volta de pedra, ara és esfondrada totalment. L'aparell és fet amb blocs de pedra disposats en filades. JUNYENT, MAZCUÑAN (1984:504-505)

Observacions:

Prop de la capella de Santa Magdalena hi ha un altre edifici que, segons sembla, aprofità alguns carreus provinents de l'església, doncs en les seves parets es veuen alguns blocs de pedra arquejats procedents probablement de l'antic portal. A més, també n'hi ha un altre on el picapedrer esculpí una creu, el qual també segurament emplenava els murs del temple. L'edifici es troba totalment abandonat i, a desgrat que els seus murs encara romanen dempeus, cal considerar-lo com a una ruïna. JUNYENT, MAZCUÑAN (1984:505) Segons el fogatge de l'any 1553, la casa era habitada per Valentí Perpinyà i la seva família, que cuidaven el conreu de la vinya i feien, al mateix temps, les funcions d'ermitans. BALLBÈ (1997:101) Al Museu Comarcal de Manresa es guarda una creu processional de fusta procedent d'aquesta església, del segle XII. Sembla que d'entre les ruïnes de l'església sortí l'ara de l'altar, la qual desaparegué un temps després durant la Guerra Civil. També tenim notícies de l'antic cementiri de Santa Magdalena, que segons sembla podria haver quedat afectat per la construcció de la carretera Navarcles-Talamanca. Foren recuperats diversos fragments de sarcòfags romànics, que restaven incrustats a les parets del cementiri que és a tocar de l'església. Un cop desencastats foren introduïts al temple de Santa Maria, on foren dipositats. Les peces consisteixen en dues tapes i part d'un vas. JUNYENT, MAZCUÑAN (1984:505) Un altre testimoni sobre aquesta església ens el dona Josep Guitart: "tenia al seu costat la casa de l'ermità, que al fer-se la carretera de Navarcles a Terrassa, els treballadors l'enderrocaren, tiraren a terra la porta de l'església i cremaren els retaules laterals, (algun d'ell de mèrit i part d'algun altre es pogué recollir i portar-lo a la fàbrica del Galobart. En aquesta capella s'hi guardaven joies i ornaments sagrats de gran mèrit i valor (...), no obstant es pogué recollir una creu processional, una plata de coure flamenca, part d'un crucifix de marfil i algun altre objecte d'aquesta capella". GÓMEZ, RODRÍGUEZ (1988:510)

Història

Aquesta església es trobava dins l'antic terme del castell de Talamanca, en un sector a ponent del castell i proper als límits de Navarcles, que no rebia cap nom en concret. No degué passar de capella rural de la

parroquial de Talamanca. L'església es troba esmentada al final del segle XIII quan els anys 1282 i 1294 se li fan diversos llegats. La seva funció degué ser sempre la de capella rural servint a aquest sector de ponent del terme, allunyat de la parroquial. Aquesta situació és documentada el 1686 i era el mas Escaiola qui tenia cura del temple. BENET (1984:504) Pel llibre "Recopilació de Dades Sísmiques de les Terres Catalanes, entre 1100 i 1906", d'Eduard Fontserè i Josep Iglesias, sabem que l'any 1437, el Dr. Segismon Cunill, prev., el qual fou arxiver de Vic, per conducte de D. Tomás Balvey havia comunicat als autors de l'esmentada publicació la següent informació, procedent de l'Arxiu Cur. Vic (Lib. Just): 'a 19 de setembre del 1437, fou concedida llicència pel Vicari General de Vich, per captar almoines per la reparació de la capella de Santa Magdalena, situada a la parròquia del Castell de Talamanca, malparada pels terratrèmols i altres calamitats'. La capella seria posteriorment reparada i ampliada. Unes dades procedents de l'Arxiu Villegas de Manresa ens diuen que, l'any 1870, la capella de Santa Magdalena era sufragaria de la parròquia de Talamanca i tenia, com a masies properes, la de Sant Esteve, les Generes, l'Escaiola i el Ventaiol. BALLBÈ (1997:103) Durant la Guerra Civil es tenen notícies dels greus danys que foren infringits a la seva estructura. Possiblement, el seu estat actual en sigui en part conseqüència. VALDENEBRO (1994:52)

Bibliografia

AA.DD (1984). El Bages a Catalunya Romànica Vol. XI. Enciclopèdia Catalana, Barcelona. BALLBÈ, Miquel (1997). Les cases de pagès de Talamanca. Ajuntament de Talamanca, Moià. GÓMEZ, Immaculada; RODRÍGUEZ, Assumpta (1988). Història del Bages, volum II. Edicions Parcir, Manresa. VALDENEBRO, Raquel (1994). El castell i el poble de Talamanca. Centre d'Estudis del Bages, Manresa.

